

לפועל זה אין משלמים משכורת - משום שעמד בראש מאבק מיקצועי

עובדים בתעשייה הצבאית

מיפעל בשתי ידיים

למאבק נגד במאבק נגד ההנהלה, אני הקמתי את המיפעל בשתי ידי! הוא טוטן.

עדה לקבל את חברי הכנסת כהן כנציג שני העובדים. חברי הכנסת החליט לשבת מחוץ לאולם הכנסת של הוועדה, ולייעץ למויאל ולמזרחי במבחן. בינתיים הס"כ כימה התעשייה הצבאית להכיר בוועדה.

במהלך הדיון בוועדה נתגלו לחברי הכנסת כהן פרטים מוזרים בהסכם העבודה שנתחם בין עובדי התעשייה הצבאית. באמצעות אירגון העובדים שלה נציגי ההסתדרות, לבין הנהלת התעשייה הצבאית, הועברת במיסגרת מישרד הביטחון. "על-פי הסכם העבודה, שעליו חתום בין השאר מזכיר ההסתדרות, ירוחם משל, לא חייבים לשלם לעובד, שמושעה עד לסיום בירור בעניינו, שום שכר" אמר.

"זה אבסורד! כי אם עובד לא מקבל שכר במשך החודשים הארוכים שבהם עלול להימשך דיון הוועדות השונות, וגם לא יכול לעבוד בעבודה אחרת, זהו אמצעי לחץ על העובדים מצד המעסיקים. כתבתי על כך מכתב לירוחם משל. איך זה שהוא חותם על הסכם עבודה מעוות כזה? אפילו גנבים, כשהם מושעים, מקבלים את משכורתם. בכל הסכם עבודה מדובר לפחות על מתן מחצית המשכורת האחרונה לעובד מושעה עד לבירור ענייניו. ואילו בהסכם העבודה עם פועלי התעשייה הצבאית, אין שום סעיף המדבר בכלל על תשלום כלשהו לעובד מושעה."

"יוצא מכך שיכולים לזרוק כל עובד, או לאיים בזריקת עובד ממיפעל של התעשייה הצבאית, תוך שימוש בנושא השכר כדי ללחוץ על עובדים לסתום את הפה."

חברי הכנסת כהן החליט לפתוח במאבק ציבורי למען שני המושעים. הוא פנה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה, השיג צו המצוין כי "יהודה מזרחי ומרדכי מויאל זכאים להיות מיוצגים על-ידי עורך-דין לפי בחירתם בכל דיון או בירור, אשר יתקיים לגבי נושא מעמדם במיפעל".

בימים אלה ממשיך המיפעל הצבאי ליד חיה לעבוד כבמנים כתיקנם. אך זאת, לעדות העובדים בו, רק למראית-עין. בי תוך המיפעל קיימת תסיסה נגד ההנהלה ה"דיקטטורית" לטענת העובדים.

למרות זאת, בהנהלה המרכזית של התעשייה הצבאית בתל-אביב אין מתרגישים מן העניין. שמע הבעיות שהתעוררו במיפעל הגיע גם לאוזניו של מנכ"ל התעשייה הצבאית, מיכאל שור, אולם, באמצעות דוברו, יוסף עברון, סירב להגיב על הנושא.

"העניין נמצא בבירור במיסגרת ועדה, שהוקמה על-פי הסכם העבודה הקיבוצי" אמר עברון, ולכן אין שום תגובה על הנושא. אנחנו לא רוצים להיכנס לשול-מוס עם מויאל ומזרחי מעל דפי העיתון. העניין יסתים כפי שהוועדה תחליט."

לא רוצה פיצויים!

אומר יהודה מזרחי, שהושעה מעבודתו במיפעל לאחר שהחליט לצאת לדומה יותר למחנה-כפייה, לדבריו, מאשר למיפעל המתימר להיות בעל אופי אזרחי. "אחרי שהשקעתי במיפעל את השנים היפות ביותר של חיי, לא אתן שיגרשו אותי. מזהיר יהודה מזרחי.

בימים הבאים לא איפשרו לשניים להיכנס למיפעל כדי לברר את עניינם. "קצין הביטחון סימן קו לפני שער-המיפעל, על ואמר לנו: אם אתם עוזבים את הקו הזה, זהו הסגת-גבול!" נזכר יהודה מזרחי בן 29, נשוי ואב לשלושה. "ההסתדרות היתה בחופשת חול-המועד סוכות, ורק אחרי שאיימנו לקבל את הצעת פועלי המיפעל להשביט אותו הודיע אליעזר מולק, יושב-ראש מועצת-פועלי-חיפה, על הקמת ועדת-בירור שתדון בעניינה ש"נוצרה."

אולם או קרה דבר תמוה: הנהלת המיפעל סירבה להשתתף באותה ועדה, או לקבל את החלטותיה. "היינו על סף ייאוש", אמר מרדכי. "לא קיבלנו מש"כורת, ולא ידענו מה יקרה הלאה." הרשניים נחצו לפנות לחברי הכנסת מאיר כהן, נציג הליכוד בחיפה.

"שמעת את הסיפור שלהם", מספר ח"כ מאיר כהן, שהוא עורך-דין במקצועו, עו, "ובדקתי את העניין. המיקרה זועזע אותי, ובייחוד השפיעה עלי העובדה ש"השניים אינם רוצים פיצויים מיוחדים, אלא רק לחזור למיפעל. שבו הם עובדים שנים רבות ושאותו הקימו בהרבה שעות עבודה קשות ומייגעות. כ-21 בחודש ש"עבר התכנסה הוועדה של מולק, שבה לא הכירו נציגי התעשייה הצבאית. לאחר דיון-דברים ממושך סירבה הו"

ומתן. עוד באותו יום מסר מנהל אגף כוח-האדם של המיפעל, עמי ברטל, את פקודת ההסבה לכל עובד. "מי שלא רוצה לעבוד, יוחרמו לו כרטיסי-העבודה." הו"היר את העובדים.

מכאן החלה השתלשלות הדברים ש הביאה להתנגשות האלימה בשערי המיפעל. כשנגרעו הרוחות, בשעות הצהריים, יצא נציג הנהלה והודיע לשלוש מאות הפועלים הממורמרים, כי הנהלה שקלה את החלטתה הקודמת בדבר סגירת ה"מחלקה, והחליטה בשלב זה שכל המסגרים יחזרו לעבודתם הקודמת. אולם מו"יאל, יחד עם חברי יהודה מזרחי, שהיה בין הפועלים שיעדו לעבור למחלקות אחרות, נלקחו לחקירה במישרת חיפה, ובשובם למיפעל בשעות אחרי-הצהריים, נתבשרו על השעיתם מעבודתם.

"אחד מאנשי הנהלה בא אלי בזמן ש"הייתי בחדר-המעצר המאוחר, שהכינו עבורי בכניסה למיפעל", מספר מויאל, "הוא אמר לי: לך מהמיפעל! תקבל פיצויים כפולים ונסגור עניין. לא רוצים אותך כאן יותר! זה היה, לדיכרי איש"הנהלה, התנאי שמזרחי יוזר לעבודתו הקודמת."

גם אלי בא איש הנהלה, "מספר יור"דה מזרחי, "והציע לי ללכת הביתה לכמה ימים. אחרי-כך נחזיר אותך למיפעל, על, בתנאי שלא תעשה בעיות", אמר לי."

בתפקיד, אחרי שקיבל פיצויים משולשים. בסך-הכל הכסף הוא ציבורי, והנהלה מחפשת חיים נוחים ואנשי-ועד שקטים. "לפני שלושה חודשים הוחלט לעשות לעובדים אחרים הסבה מיקצועית. דעתי היתה שאם חייבים, אז יש לבצע הסבה — אבל בהתייעצות עם העובדים, לא בר"אופן שרירותי. הרי אם העובד הוא מיקצועי ופיתאום הופכים אותו לפועל פשוט, משכורתו נפגעת והוא מאבד מיקצוע ש"איתו רכש במשך שנות-לימוד ושנות עבודה רבות. ואו, תוך כדי מו"מ בין הוועד לבין הנהלה, התחילה שיטת סגירת השערים. הנהלה החליטה שמי שאינו רוצה לעבור לאן ששולחים אותו במיפעל, יושעה ולא ירשו לו לעבוד את ה"שער."

מובן שעובדים נכנעים מהר. יש בבית אשה וילדים, ואי-אפשר לעובד עבודה סתם ככה. אחרי שנים רבות של עבודת פרך בשביל המיפעל, ככה הצליחה הנהלה לפרק מחלקה אחת, שלדבריה היתה לא-חיונית, והעובדים פוורו למחלקות אחרות, אחרי שישבו יום שלם מול שערי המיפעל. הפועלים היו די אדישים. כל אחד חשב: אני אהיה בסדר, ואלי זה לא יגיע. אנחנו, חברי הוועד, החלטנו להתפטר כמחאה, ופירסמנו הודעה על כך.

"ואו, דווקא בתקופה שלא היה ועד, נפלה מכה נוספת של המיפעל על העובדים. ערב יום-הכיפורים השנה ה"1 באוקטובר, כינסה הנהלה את 35 עובדי מחלקת מסגרות, המחלקה שבה אני עובד. מזכיר המיפעל, אליעזר יגר, נכנס לאר"לם והודיע: רבותי, ערב יום-הדין שלכם הגיע! יהיו לכם ביום-הכיפורים שלושה ימי חשבון-נפש! החלטנו לפרק את ה"מחלקה שלכם, ולהעביר את רוב העובדים למחלקות אחרות."

כולם קיבלו הלם. יום-יום אמרו לנו שצריכים להעסיק קבלנים פרטיים בעבור דות מסגרות, בגלל שאין מספיק כוח-אדם בתוך המיפעל. רק שבועות אחדים קודם-לכן קיבל קבלן חיפאי מיכרו לעבור דות מסגרות ורתכות במיפעל. עבודה ש"אם המחלקה היתה מבצעת אותה היתה עושה אותה בהוצאה זולה בהרבה. אז פיתאום הם מדברים על פירוק מחלקת המסגרים?"

פיצויים כפולים

וסגירת עניין

מכאן החלה מילחמתם של המסגרים, כראשותו של מויאל, למרות שלא נפגע אישית מן החלטתה, ולא היה בין ה-25 שעמדו להיות מוסבים. "ראיתי את עצמי חבר-ועד זמני, וזאת הסיבה שעמדתי מאחורי כל הדברים", הוא מס"כ ביר. למחרת יום-הכיפורים שיגרו אנשי המחלקה מכתב למזכיר המיפעל, שבו ביקשו להיכנס עם הנהלת המיפעל למשא-